

Forfatter: Larsen, Karl

Titel: Udrag fra Set og tænkt under den store Krig (1)

Citation: Larsen, Karl: "Set og tænkt under den store Krig", i Larsen, Karl: *Set og tænkt under den store Krig*, Erslev & Hasselbalchs Forlag, Schetelig's Boghandel, 1915, s. 29.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-larsenk_20-shoot-idm140618749218112/facsimile.pdf (tilgået 28. oktober 2021)

Anvendt udgave: Set og tænkt under den store Krig

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

Lejligheder, hvor det tyske Folk fra Top til Bund demonstrerede sin »Militarisme«, men hver en løbende Dag under den dybeste Fred inden Krigens Udbrud arbejdede Tyskerne i alle deres Fag og Professioner fuldkommen lige saa »militaristisk«, som da de rykkede i Felten. Thi der er mere Militarisme i en tysk Mødeforretning end i mangan en Smaastats Hær.

— For en halv Snes Aar siden havde jeg Lejlighed til paa tysk-sydamerikanske Dampere Uger igennem at sejle sammen med civile Tyskere af den Samfundsklasse, hvis Virksomhed maa betragtes som særlig grundet i rent privatøkonomiske Synsmaader; det var Handelsmænd, der arbejdede i Brasilien eller Argentina. Om deres Gerning talte jeg med dem tidligt og silde, som man kun kan det, naar man Dag ud og Dag ind har Himlen over sig og Havet om sig og Tiden bestemt af Spise-Gongonen. De kunde kritisere meget af, hvad »Junkerne« og Officererne regerede op med hjemme i Tyskland, men uden at de tænkte over det, lød det militære Taktslag gennem al deres Nøjsomhed og Flid, Forsigtighed og Beregning, skaanselsløse Udholdenhed og Energi og ikke mindst i deres Ærgerrighed ud over den rent personlige Tilfredsstillelse og Fremsynet langt paa den anden Side deres egne Grave.

Disse Handelens Mænd marscherer i Række og Geled med Industriens Folk, af hvilke selve Wilhelm v. Siemens nylig har sagt, at saaledes som Verdensøkonomien i vor Tidsalder har udviklet sig,

»befinder Industrien sig altid i Krig, den enkelte Industridrivende ligesom svømmer omkring i et Hav af Afhængighed, hvori han samtidig kun redder sin Eksistens ved selvstændigt at risikere den. Den økonomiske Udvikling foregaar i en stadig Kamp mellem Egoisme og Solidaritetsfølelse, mellem paa den ene Side Frihed og Selvstændighed, paa den anden Side Orden og Indskrænkning. Denne Kamp udkæmpes gennem et videnskabeligt systematisk, pligt-tro Arbejde lige ned i Tingenes Grund med selve Ens Tilværelse som Indsats.«

Og paa den anden Side opfatter de aktiveste aktive Soldater i Tyskland, de ledende Officerer, intet Øjeblik Militarismen med en l'art pour l'art-Følelse, den er dem ikke noget særlig fagligt.

Den 6. November modtog jeg et Brev af 29. Oktober fra en tysk Officer, der havde skrevet det en rolig Dag ved Fronten. Brevskriveren hører som Divisionsgeneral til de højeste Militære, og han havde, da han skrev, haft det Held at faa stillet en betydelig og selvstændig Opgave, som han havde løst paa glimrende Maade, hans Navn er nu indskrevet i hans Hærs Historie.

Men i denne Feltherres Brev findes ikke et Ord af militær Begejstring.

Jeg havde i Begyndelsen af Avgust sendt ham nogle Linjer af rent personligt og venskabeligt Indhold. Vi har rejst sammen i Udlandet, besøgt hinanden i Tyskland og Danmark, drøftet litterære,